

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt

P. n. Licejska knjižnica

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toz.

Ljubljana.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 4. avgusta 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 90.

Generalni ravnatelj C. Noot, Jesenice:

Nova avtonomna carinska tarifa in njeni učinki na železno industrijo.

Odkar je objavljena nova avtonomna carinska tarifa, se razburjajo duhovi najrazličnejših krogov zaradi višine posameznih postavk za železo in železne izdelke. Vrhijo se ankete, vlagajo se pritožbe in doprinašajo se dokazi, da so nove carinske postavke daleko preko potrebne mere visoke in da ustvarjajo za železno industrijo nekako monopolni položaj.

Ker vsebujejo te pritožbe očitek, da se industrija železa v naši državi z novo carinsko tarifo v previsoki meri ščiti, naj mi bo dovoljeno, da podam v naslednjem nekoliko ugotovitev, da bo mogoče celo vprašanje objektivneje presoditi. V ta namen je namreč treba, da si vsakdo, kdor hoče izreči stvarno sodbo, novo carinsko tarifo z vseh strani natančneje ogleda in da prouči tudi vprašanje, koliko večjih bremen je prinesla nova carinska tarifa industriji železa v primeri z dosedanjim položajem. Kdor to stori in kdor tudi vé, kaj vse industrija železa potrebuje, ta pride brez dvoma do zaključka, ki je bistveno drugačen od zgoraj omenjenih očitkov.

Pričnimo z najvažnejšimi potrebščinami industrije železa, s sirovim železom, s starim železom in premogom. Dočim je bil sirovo železo dosedaj svobodno carine, predvideva nova carinska tarifa za sirovo železo carino v višini 3 zlatih dinarjev za 100 kg. K carini je treba prišteti poslovno pristojbino v višini zlatih dinarjev 0.20 in kaldrmino v višini zlatih dinarjev 0.10, tako da znaša carina v resnici zlatih Din 3.30 za 100 kg, to je pri sedanjem carinskem nadavku Din 363.— za 100 kilogramov.

Staro železo, brez katerega ne more obratovati nobena železarna, ki izdeluje železo v martinskih pečeh (in samo take železarne imamo v državi), je sirovina, ki se v vseh državah z razvito železno industrijo prvenstveno varuje lastnemu ozemlju. Iz tega razloga imajo vse naše sosednje države izvozno prepoved za staro železo. Pri nas, kjer je podeljujoča industrija razmeroma malo razvita, se dobiva v tuzemstvu tako malo starega železa, da morajo železarne preko 60% svoje potrebe uvažati iz inozemstva. Ker je izvoz iz sosednjih držav, kakor rečeno, prepovedan, si morajo železarne nabavljati staro železo iz oddaljenih dežel, celo n. pr. iz Turčije, Egipta itd., kar vsled visokih prevoznih stroškov nabavo v izredni meri podražuje. Na to sirovino je uvedla nova carinska tarifa carino v višini zlatih dinarjev 0.50 za 100 kg, h kateri je treba prišteti še imenovane pristojbine v skupni višini 0.30 zlatih dinarjev, tako da znaša skupna obremenitev zlatih dinarjev 0.80 za 100 kg. Pri tem je treba omeniti, da se dobe za staro železo v inozemskih in zlasti prekomorskih deželah le izjemoma in s težkočami izpričevala o poreklu, ki omogočajo carinjenje po minimalni tarifi. Staro železo prihaja preko morja običajno brez formalnih dokumentov o izvoru, kar ima za posledico, da se carini pri nas po maksimalni tarifi, ki znaša zlatih dinarjev 0.65 za 100 kg, ali skupaj s prej omenjenimi pristojbinami zlatih Din 0.95 za 100 kg. Obremenitev v papirnatem denarju znaša torej dinarjev 10.45 za 100 kg ali dinarjev 1045.— pri vagonu. Pri tem je treba pomisliti, da morajo naše železarne pri svojem sedanjem omejenem obratovanju let-

no preko 20.000 ton starega železa iz inozemstva nabavljati in uvažati.

Kar se tiče premoga, je treba upoštevati, da imamo v tuzemstvu pač dovolj rujavega premoga, ali ne take kakovosti, ki bi jo kvalitetne jeklarne in železarne lahko samo uporabljale. Naša podjetja so primorana delati tudi z angleškim premogom, da znižajo visoki odstotek žvepla, ki ga žal vsebujejo skoraj vse vrste domačega premoga, s tem, da mešajo domači premog z boljšim inozemskim premogom. Železarne bi proizvajale drugače le vročelomno železo, ki je za vsako finejšo delo neuporabno. Premog je v vseh evropskih državah carine svoboden dosedaj tudi pri nas, nova carinska tarifa pa predvideva uvozno carino tudi za premog, in sicer v višini zlatih dinarjev 0.30, katerim je treba zopet prišteti poslovno pristojbino in kaldrmino v skupni višini zlatih Din 0.30, skupaj torej zlatih Din 0.60 za 100 kg. Tukaj, kakor pri starem železu, je treba izrecno opozoriti na izredno višino teh postranskih pristojbin, ki dosega pri starem železu 60%, pri premogu celo 100% same carine, čeprav prihaja tu v poštev blago, ki dohaja v stotinah vagonov, pri katerih se manipulacijski resnični trud reducira skoraj na ničlo in pri kojih uporaba »kaldrme« v obče nikoli ne more priti v poštev. Ali efekt je zelo visoka obremenitev industrije.

Razen teh treh glavnih vrst naših potrebščin so obremenjene z novimi ali višjimi carinskimi bremenimi tudi raznovrstne druge stvari, ki jih naša industrija neobhodno potrebuje. Omenim naj le magnezit, ki se v državi pri nas sploh ne dobiva in brez katerega ne more nobena železarna delati. Ta potrebščina, ki se je uvažala doslej brez carine, je obremenjena sedaj s carino v višini zlatih dinarjev 4.—, katerim je treba prišteti pristojbine v višini zlatih dinarjev 0.30, tako da znaša skupna obremenitev zlatih Din 4.30 za 100 kg, kar pomeni samo za Jesenice pri sedanjem slabem obratovanju večjo obremenitev v višini zlatih Din 400.000.— na leto. Isto velja o šamotni opeki, ki se je dosedaj lahko uvažala brez carine, a je sedaj obremenjena v višini zlatih dinarjev 1.80 na 100 kg. Dalje imamo novo carino n. pr. na razne v železarnah potrebne cevi iz šamotnega materiala, ki plačajo sedaj zlatih Din 5.30 za 100 kg, itd. Napram poprejšnjemu stanju pomenijo te večje carine za naše obrate večjo obremenitev v višini mnogo milijonov dinarjev na leto.

Razen teh okoliščin pa si moramo predložiti še dve zelo pomembni dejstvi. Predvsem prihaja v poštev okolnost, da je naš dinar od spomladi tega leta, ko so se carinske postavke določevale, prav močno narastel, tako da je velik del višje carinske zaščite na ta način izravnal. Dalje je treba upoštevati dejstvo, da imamo sedaj le avtonomno carinsko tarifo, da torej carinske postavke tudi v tem pogledu še niso definitivne, ker se potom trgovinskih dogovorov z drugimi državami na škodo domače industrije še lahko izpremenijo. Baš v tej stvari so poročilo, ki nam prihajajo z Dunaja, kjer se vršijo pogajanja zaradi dogovora z Avstrijo, prav izredno nepovoljna. Ako bi se te informacije obistnile, bi postal položaj industrije železa v naši državi in zlasti položaj Jesenic še

mного slabši nego je bil pred uvedbo nove carinske tarife, kajti vsakomur mora biti brez nadaljnega jasno, tudi če ni strokovnjak, da mora industrija, ki je vzdrževala svoje obratovanje dolgo časa le z velikimi žrtvami, sploh postati nesposobna za življenje, če jo zaženejo take nove obremenitve, če ima pri tem izgubiti velik del namenjene ji carinske zaščite in če tudi porast dinarja tako neugodno učinkuje.

V tej zvezi naj mi bo dovoljeno, da ugotovim še dejstvo, ki se mi zdi zelo značilno. Pri tarifi postavki 538. se nahaja pripomba, ki se glasi: »Na neobdelano žico preko 4 mm debeline, za izdelavo tanjših žic in žičnikov se plačuje polovična carina po br. 538., točka 1 a, dokler se ne začne v zadotni količini izdelovati v državi, ob pogojih, katere predpiše minister za finance.« Tudi naj omenim, da se ima baš carina na žico, kakor se zdi, v carinskem dogovoru z Avstrijo znižati tako izdatno, da bi to povzročilo popolno propast te industrije v naši državi, posebno ako bi se žica resnično še mogla uvažati s polovično carino. Češkoslovaška republika, ki je proti koncu lanskega leta sklenila tarifno pogodbo z Avstrijo, je dopustila znižanje svoje carine na žico le na sledeče postavke: za žico preko 1.5 mm debeline na Kč 79.80, t. j. zlatih 12.24 Din, za žico od 0.5 do 1.5 mm pa na Kč 105.—, t. j. zlatih Din 16.10. Pri tem je treba pomisliti, da znaša dogovorna carina za sirovo železo le 9.50 Kč, t. j. zlatih Din 1.46, dalje da obratujejo velike češkoslovaške železarne v vseh oziirih ugodneje nego naše železarne, tako da so celo v položaju, da z uspehom lahko tekmujejo z nemško industrijo. Češka industrija, ki ima ugodnejše splošne pogoje, ki ne plača carine na staro železo in ki ima mnogo nižjo carino na sirovo železo

kakor sedaj mi, ta velika češka industrija ima torej za žico višjo zaščito kakor je namenjena nam, ako je res, da bo naša carina na žico potom dogovora z Avstrijo enotno znižana na Din 12.— za 100 kg. Kar se tiče okolnosti, da se predvideva v avtonomni tarifi polovična carina za žico preko 4 mm debeline »dokler se ne začne izdelovati v državi«, moram pa pripomniti, da je vsem činiteljem, ki so sodelovali pri novi carinski tarifi, zvanico znano, da z izdelovanjem žice v državi ni treba šele pričeti, temveč da se izdeluje na Jesenicah že dolgo vrsto let, in sicer v takih količinah, da daleč presegajo domači konsum. Na Jesenicah se izdelava na leto lahko do 20.000 ton železne žice preko 4 mm debeline, količine, ki prihajajo za našo državo v poštev, so pa razvidene iz sledečih podatkov:

Uvoz valjane in vlečene žice debeline 1 mm in več (torej tudi preko 4 mm debeline) je znašal po zvanični statistiki leta

1921	1922	1923	1924
1.091	1.282	1.228	1.462

ton, iz naših tukajšnjih tvornic pa je prišlo na domači trg v poedinih poslovnih letih:

	1920/21	1921/22	1922/23	1923/24
valjane žice	62	271	672	1.014
vlečene žice	482	1.597	1.755	2.455

Letni domači konsum valjané in vlečene žice znaša torej skupno največ 5000 ton, t. j. jedva 25 odstotkov kapacitete naših naprav za izdelovanje žice preko 4 mm debeline.

Spričo teh okoliščin, ki so tudi merodajnim činiteljem znane, je pač težko razumljivo, zakaj se je sprejela v carinsko tarifo prej omenjena pripomba, ki je v popolnem nasprotju z dejanskim položajem in ki našo industrijo v inozemstvu naravnost diskreditira.

Gospodarstvo Poljske.

Neprestana gospodarska kriza na Poljskem je v široki poljski javnosti povzročila, veliko nezadovoljstvo, nervoznost in bojazen. Zunanji znaki se kažejo pri vsakem koraku in pri vseh družabnih slojih. Kdor gospodarska vprašanja dobro pozna, je bil že vnaprej pripravljen, da bo po ozdravljenju državnih financ prišlo do več ali manj ostre gospodarske krize. S tem so računili tudi uvidevni poljski krogi, a pretežna večina javnega mnenja je bila prepričana, da bo ta prehodna doba gospodarske krize kratka, da bo trajala samo par mesecev in se bodo v kratkem spet povrnila normalne razmere v trgovini in industriji. Ta sodba je bila površna, temeljila je na enostranskem presojanju sodobnega položaja, tako poljskega kakor splošno evropskega. Zlasti so pozabili ali pa niso znali pravilno oceniti gospodarskega zanemarjanja onih dežel, ki tvorijo po svetovni vojski del poljske republike. Poljska še danes nima dosti cest, železnic in vodnih cest. Poljske reke so za reden vodni promet izborna priprave in tvorijo precej ozko omrežje, a niso regulirane in se zato ne morejo primerno izrabiti za namene, ki bi jim morale v prvi vrsti služiti. Večina mest in občin nima ne kanalizacije, ne električne in ne plinove razsvetljave, nimajo ne modernih klavnic, hladilnih naprav, mehaničnih pekarij in ne cele vrste drugih podobnih novih pridobitev na tehničnem in gospodarskem polju, kakor so v gospodarske naprednih državah že davno vpeljane.

Zraven je pa velika večina domačega prebivalstva vsled vojske denarno izčrpana, splošna draginja ne le da ne pada, temveč celo raste najetje inozemskega posojila je spričo sedanjih mednarodnih razmer zelo težavno: vse to nam da približno sliko, v katero se morajo strniti vsi sanacijski načrti poljedelstva, industrije, trgovine in prometa. Brez tega okvira se v razvoj notranjih socialnih razmer ne moremo vživiti in tudi ne moremo razumeti, kaj vse se je doslej za splošno restavracijo že izvršilo. Efektivno se je v tej smeri že veliko naredilo. Zlasti so v zadnjih dveh letih na novo organizirali celo vrsto prvovrstnih gospodarskih zavodov in naprav. Tovarne opremljajo s stroji, ki so se v inozemski industriji z uspehom obnesli, tovarniško izdelovanje in delovne metode so prilagodili zahtevam časa. Ni še vse izvršeno marsikaj so še pregledali, a korak naprej je le velik.

Največji korak vsega poljskega gospodarstva je pa dejstvo, da sta v zadnjih mesecih industrija in trgovina izvedla zelo natančno kalkulacijo; v dobi inflacije je bila taka kalkulacija na Poljskem prav tako nemogoča kakor povsod drugod. Gospodarski preosnovci gredo v dveh smereh; hočejo modernizirati industrijsko produkcijo in pa zvišati delovnost delavcev. Nihče ne more oporekati, da se je v obeh smereh doseglo že izdatno izboljšanje. Sedaj je treba samo še, da se vsa javnost temu stremljenju priključi in se ga udeležuje. Za časa gospodarske krize se mora omejiti uporaba vseh

inozemskih izdelkov in sirovin, dvigniti se mora štedljivost v državni upravi, v vseh družabnih slojih in pri vsakem posamezniku do skrajnosti. To je tudi del delovnega programa Grabskijevega. Veliko si obetajo od žetve, od dohodkov rudarstva itd.

Vsi smotreni delavci na narodno-gospodarskem polju soglašajo v tem, da je najvažnejša pomoč v boju z industrijsko in trgovsko krizo pridobitev inozemskega kapitala, pa najsi bo to v obliki posojila, investicij ali pa udeležbe na domačih podjetjih. Z inozemskim kapitalom bi se poživila domača podjetnost in bi se odkrile nove in izdatne delovne možnosti. Pridejo zraven še trgovske pogodbe z inozemstvom itd.

Pride pa zraven še nekaj drugega, in ker se javlja to tudi pri nas, še zmeraj, moramo to dejstvo prav posebno naglašati. Velika večina vseh družabnih slojev na Poljskem živi čez svoje razmere; izda se vse, kar sta prinesla delo in kapital. Zlasti v onih potrebah, ki jih imenujemo luksus, se nihče noče omejiti. Z drugimi besedami: smisel za sistematično in smotreno štedljivost prodira le prav počasi. Sicer izdaja vlada prav drakonične odredbe proti zapravljanju, a to ni nič. Smisel za varčnost mora biti vkoreninjen v krvi in v tradicijah družabne celote, zapovedi vladnih organov ne izdajo nič. Čez noč pa to ne gre. Temeljito se mora polagoma spremeniti vsa psihologija poljske javnosti, vsi nazorji o življenjskih potrebah. To je eden najvažnejših ključev za normalno rešitev notranjega političnega in gospodarskega položaja na Poljskem. In tudi drugod.

Novi velikanski potniški motorni ladji.

V ladjedelnici v Tržiču so začeli 30. maja t. l. graditi dve veliki potniški motorni ladji. Namenjeni sta brzopotniškemu prometu v Južno Ameriko. Vsaka bo vsebovala 23.000 brutto - register - ton a 2.83 m³; tista, ki jo že gradijo, bo 192.45 m dolga, 24.234 m široka, 14.174 m globoka in bo imela 9 krovov. Pot iz Trsta v Buenos Aires bo trajala približno 10 dni.

Na ladji bodo trije razredi za 2500 potnikov. Prvi razred ima cele sestave takozvanih državnih sob, obstoječe iz sprejemnice, spalnice, kopeli s straniščem, sobe za služkinjo in prostora za prtljago; vrhutega seveda primerno število elegantno opremljenih sob s kopeljo in straniščem. Opremo družabnih prostorov bodo oskrbeli po načrtih prvovrstnih umetnikov. Slavnostna dvorana bo 19 m dolga in 17 široka ter bo imela oder za prireditve ter veliko stekleno kupolo; do prostora pred dvorano boš prišel po 15 metrov visokih, s kipi in podobami ter bujnim rastlinstvom okrašenih stopnicah. V veliki jedilnici bo prostora za 250 ljudi; zraven bodo manjše jedilnice za različne družbe, otroška jedilnica, bar,

evetličarna. Otroci bodo imeli tudi svojo igralnico. Če boš hotel, boš lahko plaval v veliki plavalnici ali pa telovadil v veliki telovadnici.

Tudi popotniki drugega razreda bodo imeli na razpolaganje udobne in elegantne sobe ter razne družabne prostore. Pa tudi popotniki tretjega razreda ne bodo spali več v skupnih spalnicah, temveč v kabinah, in tudi oni bodo imeli svoje jedilnice, glasbene prostore, čitalnice in kadilnice. Številni lifti bodo prepeljali popotnike od krova na krov. Sobe in družabni prostori bodo imeli telefonično zvezo, povsod je preskrbljeno za dovažanje svežega zraka, v kopalnicah in toaletah bo topla in mrzla voda, kuhinja, peči, pralnice itd. bodo opremljene z najmodernejšimi stroji, iz kuhinj bodo dvigali jedila z lifti v pripravljalnice poleg obednic.

Prav posebno so pazili na zdravstveno opremo in pripravo. Na ladji bo lekarna, ambulanca, prostor za desinfekcijo, posebne bolnišnice za navadne in za nalezljive bolezni z ločenimi oddelki za moške in ženske, parna kopel, električna kopel, masažni prostor itd. Dalje bo na ladji brzojavni urad, izvidni urad, temnice za fotografije, brivci in česalci i. dr. Med vožnjo bodo prirejali koncerte, kinematografske in druge predstave. Radioaparati bodo prinašali poročila od doma in drugod, vsak dan bo izhajal na ladji časopis z vsemi zadnjimi novicami. Tudi verskim dolžnostim boš lahko zadostil in se bo bralo vsak dan več maš itd. Za prtljago bo na razpolago prostor z 9000 vsebinskimi tonami. Ker bo ladja motorna, torej kurjena s petrolejem in ne s premogom, odpade dim, saje, umazanost, in bo vožnja tembolj prijetna.

Slišimo, da mislijo tudi naše jugoslovanske družbe na uvedbo motornih ladij. Konkurenca jim že to nasvetuje.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega sveta. — Piše Just Piščanec.

(Nadaljevanje.)

XIX. ODLOČBA D. S. ŠT. 10.427/24 Z DNE 28. OKTOBRA 1924.

Dne 4. oktobra 1923 sem pri carinarnici v Mariboru navidezno prijavil 72 kg bombaževe barvane tkanine iz t. p. 277 t. 1 b manj nego se je ugotovilo pri uradnem pregledu. Za to me je carinarnica kaznovala na temelju člena 166. car. zakona. Temelj kaznitvi, kakor tudi carinarnični postopek pri ugotavljanju kazenske baze sta se mi zdela pogrešna in predpisom protivna. Pritožil sem se na g. ministra ter v pritožbi izvajal:

a) Predmetno blago je bilo že pred mesecem, t. j. začetkom septembra, sprejeto v carinsko skladišče na temelju teže v stovornici in tovrnih listov. O priliki sprejemanja se je roba v smislu člena 25. car. zak. tudi uradno stehala ter se je uradno ugotovilo, da vseh 105 zavojev tkanine tehta natančno 1945 kg. S tem je bila torej uradno ustanovljena teža, za ka-

tero carinarnica po členu 24. car. zak. nosi vso odgovornost. V primeru nestajanja pod označeno težo bi carinarnica odgovarjala tudi za to pomanjkanje. Pripetil se je pa pri temu upravnasproten slučaj, da se je namreč teža robe od dneva vskladiščenja do 12. oktobra 1923 povišala za 72 kg. Kdo je to zakrivil? Postoji-li vzrok, da se domnevi krivce kazni po členu 166. car. zakona? To ni carinarnica preiskovala, marveč je deklaranta enostavno kaznovala samo iz razloga, ker je baje ugotovila — in sicer pri uradnem pregledu dne 5. oktobra 1923 večjo težo 64 kg; pri ponovljenem pregledu in tehtanju dne 9. oktobra večjo težo 70 kg; pri tretjem tehtanju dne 11. oktobra višek 72 kg; in končno se je pri izskladiščenju dne 15. oktobra ugotovila večja teža 76 kg! Očividno ni torej to naraščanje v teži naravno, marveč mu je brezdvomno bila vzrok vlaga. Roba je namreč zavita v 105 prostih zavojih ter vsrkuje zračno vlago: skladišče je jako vlažno in mokro. Vlažno bombažovo blago je pa naravno težje, nego suho. Da je naraslo težo pripisovati edinole vlažnemu zraku v mokrem skladišču, služi kot najboljši dokaz uradno štirikratno tehtanje, pri katerem se je našla vsakokrat naraščajoča teža. Deklarant je baš vzel kot podlago carinjenju ono težo, katero je carinarnica pri sprejemanju blaga v svoje skladišče ustanovila kot pravilno, zaradi česar ne postoji nobena njegova krivda. Če pa sploh obstoji kakšna krivda, nosi to carinarnica sama, ker ugotavlja bombažovo hidroskopično robo v mokro skladišče. Ne more nadalje biti za deklaranta nikake krivde, ker ako postoji naraščaj v teži, so ta naraščaj zakrivali neodoljivi vzroki. Ako pa ni krivice, ne more biti govora o kazni.

b) V formalnem pogledu je postopek carinarnice pri tej stvari bil pogrešen in protiven zakonu in predpisom. Po členu 43. car. zak. se mora namreč zapisnik o stanju robe sestaviti takoj po izvršenem pregledu. V predmetnem primeru se je pa v priliki pregleda napravil zapisnik za 64 kg večje teže; isti zapisnik se je na to premenil dne 9. in 11. t. m. ter sta se tako premenila tudi kazni in carina na podlagi večje teže 72 kg. Takšen naknadno sestavljen in spremenjen zapisnik nima v smislu odločbe O. D. S. od 15. novembra 1911 št. 10.125 nobene veljave ter ne more služiti kot dokaz o stanju robe, najmanj pa kot osnova kazni.

c) Iz obrazloženih vidikov je očividno, da deklarant ni mogel pri deklariranju imeti najmanjše namere oškodovati države, ker je deklariral ono težo, katero je carinarnica sama uradno pripoznala za pravilno.

Ministrstvo je na to pritožbo rešilo z odlokom Cbr. 62.362 od 10. novembra 1923 tako-le:

»Okrivljeni u žalbi navodi: 1. Da večja teža robe dolazi usled toga,

što je magacin vlažan, pa je roba usiala vlagu; 2. da zapisnik nije saobrazan čl. 43. car. zak. pa stoga i nema vrednost; 3. da on nije imao nameru, da ošteti Državu, pošto je on deklarirao težinu, koju je carinarnica utvrdila.

Rasmotrio sam akta ovoga predmeta i ocenio kako istragom pribavljene dokaze, tako i ožalbene navode, pa sem našao, da je žalba blagovremeno podnesena, njeni navodi neumesni, a carinarnično rešenje pravilno i na zakonu neosnovano (!) sa razloga i što je postojanje ovog dela kao i krivična odgovornost okrivljenoga za isto utvrdjena urednim zapisnikom angažovanih činovnika i podnetom prijavom okrivljenoga.

Na osnovu navedenega se u žalbi ni u koliko ne obesnažuje carinarnično rešenje pa se kao bezvrednosna ima odbaciti.

Na osnovu navedenega i čl. 199. car. zak. s pogledom na zakon o taksama, a po saslušanju kolegijuma za rešavanje carinskih krivica rešavam: da na ožalbno rešenje carinarnice u Mariboru br. 23.247 od 12. oktobra 1923 god. osnaži kao pravilno i na zakonu osnovano, a da se žalba kao neumesna odbaci.

(Dalje sledi.)

Dopis.

POSTREŽBA NA POŠTI.

Neka točka poštnega pravilnika velja vljudno postrežbo strank, ki se poslužujejo poštnega zavoda, priporoča celo kolikor mogoče kulantno postopanje.

Sicer je taka opozoritev poslujočemu osobju nepotrebna, ker je olikano vedenje napram občinstvu v vsakem slučaju za izobraženega človeka itak samoobsebi umevna stvar.

Nihče ne pričakuje od organov pošte, če ima z njimi uradne opravke, enakega postopanja, kakor smo ga na primer vajeni v poslovanju s trgovci, pa razpaslo so se ponekod razvade v preziranj strank, ki ne presegajo samo meje dostojnosti, ampak se lahko smatrajo naravnost kot žaljive.

Brezdvomno nasprotuje pojmu vljudnosti, če opravlja uradnik pri linici tako posle, ki imajo čas, medtem ko stranke čakajo na odpravo.

V posameznih slučajih se je ugotovilo, da poslujoči uradnik ni ravno z uradnim delom od postrežbe zadržan, nikdar pa se še ni slišalo, da bi črnil službojoči organ oprostilo besedico k čakajočemu občinstvu.

Tipična je postrežba strank pri poštni blagajniški linici. Skoro nobeni stranki se tam brez zamude ne postreže, vedno ima ravno v tem trenutku uradnik ne-

LISTEK.

Edina krivda carinske posredovalnice ali tudi krivda stranke? — Pravno območje skladiščnika.

Tožeča stranka je bila poslala vagon belih letnih čevljev iz svoje tovarne na Češkem v Brod na Savi, kjer ima svoje skladišče. Vagon je bil poslan po špedicijski tvrdki S. z Dunaja v Ljubljano, kamor je dospel na špedicijsko tvrdko B. s carinsko popratnico iz obmejne carinarnice v Spilju z izrečnim nalogom, da se mora blago pri ljubljanski carinarnici prijaviti za carinjenje v Brodu in dalje odpremiti na špedicijsko tvrdko E. v Brodu. Tvrdka B. je na to izstavila nov tovrni list in je prijavila blago carinski agenturi tožene stranke (Južne železnice) v Ljubljani, da prevede carinsko manipulacijo. V sled zmoten toženkega uradnika se je odpremito blago kot domače. V Brodu ga je špediter prevzel in postavil v tožnično skladišče. Carinarnica v Brodu pa je zaplenila to blago kot vtihoapljen in je zapečatila tožnično skladišče s čevlji in usnjem kot jamščino za carinsko globo. Na podstavi iz-

vršene preiskave je bila tožeča stranka obsojena v visoko carinsko kazni, z vagonom došli čevlji pa so bili izrečeni zapadlim v korist države. Šele vsled rekurza je generalna direkcija carin oprostila tožečo stranko vsake krivde, izrekla pa krivim tri toženke uradnike po čl. 110.—112. car. zak. in obsojilo toženko po čl. 165. car. zak. v kazni.

Razen krivde, ugotovljene v carinskem poslovanju, je — kakor izvaja tožba nadalje — toženka opustila predpisano carinsko manipulacijo in s tem prekršila kot transportno podjetje predpise členov 3.—5., 9., 13. in 22. car. železniškega postopka (Službene Novine št. 27 od 3. apr. 1919). — Zablemna nad magacinom je bila odpravljena šele v juliju, nad blagom iz spornega vagona pa šele v decembru istega leta. S tem je nastala tožeči stranki škoda, ki jo iztožuje z večjim zneskom.

Toženka priznava, da je njen uslužbenec pri odpravi vagona napravil vsled obilice dela formalno napako s tem, da je spregledal ta s carinskim blagom naloženi voz nakazati s popratnico carinarnici v Brod. Tožeča stranka je opazila to formalno pogreško, ko je vagon prispeal v Brod. V namenu, priti v posest

blaga, ne da bi plačala carino, je izrabila to formalno napako in je dala blago iztovoriti, ne da bi se ocarinilo. Vsa škoda, ki je nastala tožnici vsled tega njene nepravilnega in kaznivega postopanja, zadeva izključno le njo. — Ako si njen uslužbenec v Brodu, Dr. St., ni bil na jasnem, da-li je carina plačana ali ne, bi bilo popolnoma zadostovalo, če bi se bil obrnil pismeno ali brzojavno z vprašanjem do tvrdke B. v Ljubljani, ki bi mu bila vso stvar takoj pojasnila. Kako tako vprašanje se pa ni stavilo.

Pravdo sodišče je omejilo razpravo na temelj tožbe in je izreklo, da tožbeni zahtevek po svojem temelju obstoja.

Vsaka železnica je po carinsko-železniškem postopku odgovorna in jamči za pravilno in pravočasno dostavitev robe oni carinarnici, kamor je roba nakazana. Že po tem predpisu je bila tožena stranka dolžna skrbeti za to, da bi bil sporni vagon postavljen oni carinarnici v carinjenje, ki jo je stranka v to določila.

Zavezana je pa tudi po čl. 282. trg. zak. za skrbnost rednega trgovca, saj je nastopala v tej stvari kot taka v smislu čl. 272., točka 3. trg. zak.

Tožena stranka sama priznava, da je prišel sporni vagon v Ljubljano z žele-

nim carinskim listkom na tovrnem listu, da je vagon oddati carinarnici v Ljubljani in da je bila pridejana popratnica, ki jo je izstavila obmejna postaja v Spiljah. Priznava nadalje, da se sme blago, došlo iz inozemstva, prekladati ali dalje odpremiti samo pod stalnim nadzorstvom carinske oblasti. Pravi sicer, da je ob kritičnem času obstojal od ljubljanske carinarnice odobren abuzus, da je smela toženka izročiti v primerih reekspedicije tovrne liste špediterjem, preden je bila pošiljka prijavljena carinskemu uradu; ne trdi pa, da bi to morala storiti. A tudi v slednjem primeru bi bila njena dolžnost, da pazi na to, da se ta edinole v svrhu hitrejše nadaljnje odpreme dovoljena olajšava ne zlorabi. S tem se nikakor ni spremenila njena po zakonu ji naložena dolžnost.

Po lastnem toženkinem priznanju je oddala špedicijska tvrdka B., ki je prekrbela reekspedicijo na tožnično skladišče v Brodu, toženki nov tovrni list, ki nosi izrečno zaznamek »nadaljna pošiljka« in tovrni list, s katerim je prišlo blago iz inozemstva (Dunaja) in ki je imel, kakor že zgoraj navedeno, priložljen zelen listek z zaznamkom, da gre za carinsko blago. Priznava pa tudi, da je

odložljive posle, če pa se nabere po več oseb pri okencu, je že treba precej potrpežljivosti predno pridejo vsi na vrsto. Ali je res neobhodno potrebno, da se vrši seštevanje računov, prenosi itd. med postrežbo, da se zgladijo, zlagajo in zbirajo v snopiče bankovci, brez ozira če kdo čaka na odpravo ali ne?

Celo človeka z neobčutljivimi živci spravi tako preziranje iz ravnovesja, posebno, če se komu mudi. Da se denar prevzema z vso potrebno natančnostjo, je samo hvale vredno, če pa uradnik pri tem pretirava, dokazuje samo, da ne razume naloge poštnega zavoda v obče in mu tudi službene dolžnosti niso dovolj jasne.

Če se ne motim, je poštna direkcija podrejenim organom nedavno priporočala pri sprejemu bankovcev se posluževati večje obzirnosti, kar je pri znanem stanju naših novčanic povsem umljivo, pa izkušnje uče baš nasprotno; z rigorozno natančnostjo se pregledujejo bankovci, ki nosijo znake naravne obrabe ter se sprejem pri tej državni blagajni odklanja.

Nasprotno pa se dogaja, da izdaja pri menjavi ravno pošta najslabše komade strankam, ki se seveda ne morejo brati sprejemati do skrajnosti obrabljenih, raztrganih in prepletenih bankovcev iz uradne blagajne.

Tako poslovanje dokazuje, da osebje poštnega zavoda napačno pojmuje ustrojstvo državnih blagajn, ki imajo med drugim tudi nalogo, da nadzorujejo in regulirajo obtoke državnih novčanic ter logično skrbijo za obnove bankovcev, oziroma zamenjavo obrabljenih komadov.

Po teh načelih imajo seveda tudi pošte sodelovati; v njih blagajnah se mora stakati tak denar, ki v trgovskem prometu ni več rabljiv, da ga odvedejo v zamenjavo na Narodno banko.

Če pa pošte po gornjem vzgledu spravljajo obrabljene novčance potom občinstva v promet, se pospešuje že itak ne vzdržno stanje glede oblike našega papirnatega denarja. Če bi pa poštne blagajne v celem področju uprave uplivala na pravočasno zamenjavo, bi tiste ostudne in umazane cunje, ki predstavljajo danes pretežni del našega državnega denarja, iz prometa kmalu izginile, država pa bi bila prisiljena skrbeti za nadomestilo.

Blagajniško poslovanje s strankami naj bo tako urejeno, da pri odpravi ni nobene zamude, računsko opravila, urejevanje denarja, itd. ne sme motiti odprave občinstva, ki upravičeno smatra tako postopanje kot nevljudnost in netaktnost.

Poštna uprava naj pomisli, da je pri nadetim geslo »čas je zlat« jako resna stvar in pri poštnem okencu zamujene ure trgovskih uslužbencev pomenijo za podjetnike faktično škodo, kateri bi se dalo z dobro voljo lahko izogniti.

K. P.

Trgovina.

Krošnjarstvo v obmejnih okrajih. Pred kratkim smo poročali, da je bivši minister dr. Žerjav kot takratni zastopnik ministra trgovine in industrije v inte-

tvrdka B. prijavila, da se blago carini v Brodu. Zgodila se je pa s strani toženke, kakor jo sama nazivlja, »usodepolna formalna napaka« s tem, da je njen uradnik spregledal izstaviti popratnico in z njo javiti carinarnici pošiljko z izjavo, da se pošiljka carini na carinarnici v Brodu. Vsled te pomote je drugi toženkin nameščenec odpremil sporni vagon v Brod kot necarinsko robo.

Ako se ta, vsled nemarnosti toženkinnega organa nastala napaka ne bi bila zgodila, bi bil prišel vagon v Brod kot carinsko blago in bi ga bila mogla prevzeti toženica le s privoljenjem carinarnice. Ne bi bilo torej moglo priti do tega, da bi se toženica osumila tihotapstva in se ji zaplenila pošiljka in še drugo blago v njenem skladišču.

Povzročila je torej zatrjevano škodo toženka, ako ni tudi toženica sama postopala nemarno, ko je blago nezacarinjeno izvadila in postala s tem vsaj sokriva nastale škode, ali celo, ako je bila kljub storjeni toženkini pogreški sigurna, da blago ob dospelju v Brodu še ni bilo ocarinjeno, zakrivila vso škodo sama vsled svojega postopanja. To pa trdi toženka. Dokazi so podali sledeče:

(Dalje sledi.)

resu trgovine in javne varnosti prepovedal krošnjarstvo v obmejnih srezih. Naši trgovski krogi, ki trpijo vsled bližine meje vsled tihotapljenja blaga iz inozemstva itak občutno škodo, so bili živo zainteresirani na prepovedi krošnjarjenja vsaj v obmejnih okrajih. Komaj pa se je ta njihova želja izpolnila, je minister trgovine in industrije pod neznanim vplivom preklical prepoved svojega zastopnika. Ni izključeno, da se je minister držal pri tem lokalnega patriotizma kot Dalmatincev, in hotel ščititi svoje rojake, ki dajejo vsaj pri nas največji kontingent krošnjarjev.

Stanje trgovskih pogajanj z Avstrijo. Te dni so se zaključila naša trgovska pogajanja z Avstrijo. Minister trgovine in industrije g. dr. Krajač je poklical v Beograd dva odlična člana delegacije, da ga informirata o osnutku trgovske pogodbe.

Prihodnji gospodarski kongres se vrši letos v Beogradu dne 5. in 6. septembra z nastopnim dnevnim redom: 1. Davki a) sedanji položaj, b) reforma; 2. naša socialna zakonodaja a) zakon o zaščiti delavcev, b) zakon o zavarovanju delavcev, c) reforma; 3. sredstva za obrambo proti nečedni tekmi; 4. zdravilna zelišča. Poleg tega bo ena glavnih točk tudi ugotovitev položaja naše uvozne trgovine.

Imenovanje za častnega konzula. Republika Paragvaj je imenovala g. Antona Soljančiča za paragvajskega častnega vice-konzula v Splitu.

Naslov zbornice v Solunu. Naša trgovska zbornica v Solunu je premestila svoje uradne prostore začasno v ulico Salaminos št. 1/II.

II. obrtno-industrijska razstava v Sremski Mitrovici. Za II. obrtno-industrijsko in I. gospodarsko razstavo se dobijo legitimacije za znižano vožnjo v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

I. veliki sejm v Subotici se vrši od 22. do 31. avgusta 1925.

Trg klavirjev in glasbenih potrebščin na praškem velesejmu. Uspeh, ki ga je obenem s skupino pohištva dosegel trg klavirjev in glasbenih potrebščin, se lahko najbolje opazuje na povečanju zavzete površine na posameznih velesejmihi. Na I. velesejmu je bilo zasedeno 145 m², na VIII. že 352 m², na IX. 547 m², na X. 598 m² in na XI. jesenskem boje 681 m². Iz zadnje številke se lahko sklepa tudi velika možnost izbire. Vsaj je samo pian in pianin zastopano najmanj 20 raznih vrst, pravzaprav cela produkcija v CSR.

Trgovska pogajanja Avstrije z Ogrsko. Pogajanja za trgovsko pogodbo Avstrije z Ogrsko so se te dni razbila. Ogrska je zahtevala carino na sadje in zelenjavo ter na grozdje in je delala težave za uvoz konoplje in prtovine. Nadalje je zahtevala znižanje carine za salame in kekse. Nasprotno je ponudila Ogrska Avstriji 5—10% znižanje carine za 25—30 industrijskih predmetov, katerih skupna vrednost enoletnega uvoza se ceni na eno milijardo avstrijskih papirnatih kron. Odklonila pa je Ogrska znižanje carine za tkanine, konfekcijo in električne predmete. Avstrijski zastopniki so proglasili ogrsko ponudbo za nesprejemljivo in prekinili pogajanja, ki so odložena za nedoločen čas.

Obrt.

Za naše kočevske krošnjarje. Par let sem niso delala avstrijska oblastva nikakih težav krošnjarjem s suho robo iz kočevskega okraja. V zadnjem času pa je avstrijsko zunanje ministrstvo prepovedalo vidiranje potnih listov krošnjarjem, ako se ne izkažejo s potrdilom »Wanderungsamta« na Dunaju, da so upravičeni krošnjariti. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je v polnem umevanju važnosti uvoza suhe robe iz kočevskega okraja ukrenila pri naši delegaciji na Dunaju, da se z novo trgovsko pogodbo z Avstrijo omogoči krošnjarjenje s suho robo po Avstriji in da se uvozna carina na to blago primereno zniža. Upamo, da bo g. Saviču, ki se živo zanima za našo suho robo, uspelo odstraniti ovire izvozu in krošnjarjenju s suho robo, posebno, ker mu stoji na strani ekspert iz Slovenije g. Mohorič, ki detajlno pozna problem krošnjarjenja prebivalcev kočevskega okraja.

Davki in takse.

Izdatna olajšava posebne pridobnine. Po poročilih iz Beograda vsebuje nov dvanajstinski zakon izdatno olajšavo posebne pridobnine s tem, da priznava od vojnih in poveljnih pribitkov za režijsko postavko v Sloveniji 60%, dalje izredni pribitek, invalidski davek, remontno komorski prispevek in vse avtonomne dklade. Posebno tehtna je koncesija glede avtonomnih doklad, glede katerih so slovenski gospodarski krogi kot prvi zahtevali, da se jih ne prišteva v odmerni podlago.

Izprememba v naši davčni upravi. Kakor čujemo, bo imenovan dosedanji generalni direktor Stojanovič za pomočnika ministra financ. Na njegovo mesto pride bivši načelnik v ministrstvu financ g. Dušan Letica, ki se je dosedaj jako veliko bavil s problemom izenačenja davčnih bremen. Upamo, da bo znal g. Letica izdatnejše pospešiti to neodložno vprašanje našega narodnega gospodarstva in pokazal več umevanja za potrebe gospodarskih krogov, kakor ga je kazal njegov prednik.

Promet.

Sklicanje tarifnega odbora. — Na željo prometnega ministrstva se skliče tarifni odbor najbrže že koncem meseca avgusta, najkasneje pa v prvi polovici meseca septembra t. l. — Pričakuje se, da se bo temu odboru predložila poleg drugih vprašanj v mišljenje tudi nova železniška tarifa.

Maksimalna teža za vzorčne kovčke. — Trgovski potniki oddajajo na železnici pogosto vzorčne kovčke, ki presegajo dopustno težo. Ministrstvo je zaradi tega naročilo vsem postajam, da se ravna strogo po predpisih. Na eno vozno karto se sme oddati samo 150 kg prtljage in sicer ne smejo posamezni prtljažni komadi presegati teže 75 kg.

Izvoz in uvoz.

Priprave za izvoz hmelja. — Za izvoz hmelja se uporabljajo četveroosni vagoni serije Ga, katerih jako primanjkuje. Da se bo mogel izvoz kljub temu brezhibno izvršiti, je generalna direkcija državnih železnic odredila, da se vsi vagoni te serije, bodisi izpraznjeni, bodisi

popravijo in dostavijo postajam, ki jih potrebujejo.

Razno.

Novi pravilniki ministrstva financ. — Minister financ je pred kratkim podpisal dva važna pravilnika, prvi zadeva prodajo denaturiranega špirta, drugi, katerega izda v sporazumu z ministrom notranjih del, pa gostilniško, odnosno točilno pravico. Pravilnika bode ta dni objavljena.

Naše reparacije. — Iz naslova reparacij je prejela naša država v prvi polovici l. 1925 na podlagi Dawesovega načrta od Nemčije v blagu 15,844.488 zlatih mark in od Bolgarije 215.575 dolarjev v gotovini in poleg tega še 23.571 ton premoga, nadalje v gotovini 1.96 milijonov zlatih frankov in znatne množine koruze, od Ogrske pa do konca meseca maja t. l. 103.090 ton premoga.

Trgovske bilance za l. 1924. — Po ameriških statističnih podatkih izkazuje za l. 1924 od 50 držav na svetu 24 držav večji uvoz nego izvoz. Bilance ostalih držav so pasivne. Večina držav s pasivno trgovsko bilanco je v Evropi, do čim imajo države v drugih delih zemlje povečini aktivno bilanco. Največji pasivum izkazuje za l. 1924. Anglija z 1½ milijarde dolarjev, Holandska s 260 milj. dolarjev, Italija z 200 milj. dolarjev, Belgija s 160 milj. dolarjev. Aktivne bilance imajo samo Francija, Češkoslovaška, Rusija, Finska, Litva in Jugoslavija. Zunanja trgovina vseh navedenih 50 držav je znašala 51.94 milijard dolarjev, od teh izvoz 25.39 in uvoz 26.55 milijard dolarjev.

Brezposelnost na Angleškem pojava. Po statističnih podatkih ministrstva dela je bilo 13. julija na Angleškem 1.248.500 brezposelnih delavcev, t. j. 51.850 manj kakor prejšnji teden, ampak 222.507 več kakor lanskemu letu.

Amundsenova aeroplana. Napravila ju je S. A. J. di Costruzioni Meccaniche Pisa v Marina di Pisa. Konstruktija je delo nemškega inženjerja Dorniera; ker imata aeroplana podobo kita, beremo večkrat nemško ime Wal = kit ali pa angleško Whale (izg. hvejl), torej Dornier-Wal ali Dornier-Whale. Nemčija tako velikih in tako močnih aeroplanov po pogodbi ne sme graditi. Od konca enega krila do konca drugega meri Dornierov aeroplan 22.5 m, dolg je pa 17.5 m. Največja brzina mu je 190 km, srednja 150 km. Pri poletu sta letela aeroplana zaradi velike obteženosti povprečno 130 km na uro. Gradbeni material je jeklo in duraluminij. Dva in pol metra široki trup čolna je razdeljen v štiri oddelke, z odprtini vmes, skoz katere lahko zlezeš, a jih tudi lahko tako zapreš, da voda ne more iz enega oddelka v drugi. Na strani so one za Dornierove aeroplane značilne plavuti, ki dajo letalu stabilnost na vodi in so prvič omogočile gradbo tako za morje pripravnih letavnih čolnov. Krov je en san. Letavno orodje je tako visoko nad čolnom, da tudi ob slabem vremenu ne pride v dotiko z valovi. Motorja sta dva, tip Rolls-Royce, moč vsakega 360 HP. Nastanjena sta v gondoli nad krilom in gonita vijak, ki vleče, in vijak, ki pritiska. Montirana sta tako, da ob poškodbi enega letimo lahko naprej z drugim, ne da bi pri tem možnost krmarenja trpela. Vsak aeroplan ima lastno težo 3300 kg; obteženost mu je bila preračunjena na 2500 kg. Ker je pa imel eden 3050 kg tovora, drugi pa 3100 kg, je bil tovor skoraj lastni teži enak, razmerje, ki ga doslej ni imelo še nobeno veliko letalo, prav posebno pa ne nobeno vodno letalo. Prvi prostor spredaj je za opazovalca; drugi za pilota; v tretjem je bila kabinica; v četrtem, tri metre dolgi kabini, so imeli obednico; iz te se pride po dolgem in ozkem hodniku v rep.

Ljubljanska borza.

Dne 3. avgusta 1925.

Vrednote: Loterijska 2½% drž. renta za vojno škodo, den. 285; Celjska posojilnica, d. d. Celje, den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 225, bl. 238; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 808, bl. 815; Slavonska banka d. d., Zagreb, den. 65; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175,

bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 105, bl. 128; Trboveljska prem. družba, Ljubljana, den. 340, bl. 348; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 100, bl. 108; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 165, bl. 180; 4 1/2 % zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 25, bl. 25, zaklj. 25; 4 1/2 % kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 25, bl. 25, zaklj. 25.

Blago: Hrastove vozovne deščice, 43 mm — 2,65, 53 mm — 2,85, I. in II. vrsta, fco meja, 2 vag., den. 1250, bl. 1250, zaklj. 1250; Smrekove deske, pariško blago, I. in II. vrsta, 1 m <, 12 cm šir., 27 mm deb., fco meja, bl. 1500; Bouls, 27, 70, 80, 90, 110, 130 od 30 cm hlodov naprej, 5%, 2,50 — 3 m ostalo nad 3 m, fco meja, bl. 1350; pšenica bačka, par. Ljubljana, bl. 320; pšenica hrvatska, par. Ljubljana, bl. 272,50; oves slavonski, par. Ljubljana, den. 220, bl. 235; ječmen bački, par. Ljubljana, bl. 235; koruza slavonska, par. Ljubljana, bl. 225; laneno seme, fco Ljubljana, den. 450, bl. 500; krompir, novi, fco štajerska postaja, bl. 60.

Tržna poročila.

Manufakturni trg. V predvojni dobi se je prodalo iz Slovenije, posebno iz Ljubljane precej manufakture v Dalmaciji. V vojni dobi so ti stiki prenehali, ni pa izključeno, da se ponovno navežejo sedaj, ko je Dalmacija tudi po suhem zvezana z našim ozemljem, kar utegne poživljajoče vplivati na itak slab položaj te stroke. — Cene manufakture se za sedaj še niso povišale, dasi je carina izdatno višja in tudi davki niso postali znosnejši. To je bilo mogoče samo na ta način, da so se režijski stroški kolikor mogoče skrčili in da se trgovci zadovoljujejo z najnižjim dobičkom. Položaj je olajšal tudi padec inozemskih deviz. Za dogleđen čas pa moramo vsekakor računati s poviškom cen, ker že takojšnje plačilo visoke carine pomeni za trgovino v času pomanjkanja gotovinskih sredstev izdatno obremenitev.

KOVINSKI TRG V PRETEKLEM MESECU.

V prvem julijskem tednu so se v evropski železni industriji izvršili važni dogodki, ki smo jih razložili v posebnem članku. Poleg tega se je opazilo, da se misel karteliranja v okviru državnega gospodarstva ni zgubila. Francoski do-

mači kartel se je obnovil in sicer v poostreni obliki. Pogodba pa velja samo za domači trg v polnem smislu besede. Nemčija in Poljska sta se kakor sicer tudi na kovinskem trgu druga drugo šikanirali. Sicer se pa položaj na evropskih trgih ni spremenil, negotovost je trajala dalje. Veselje do nakupa se ni povečalo. Cene na eksportnem trgu v začetku julija: železo v palicah funtov 5/13 do 5/14, valjana žica 6 do 6/5, surova pločevina 6/15, srednja 7/5, fina 10 do 11. — Angleško blago je bilo še zmeraj nad kontinentalno pariteto. Predlagane zaščitne carine niso vpeljali, čeprav je postal položaj železne industrije naravnost katastrofalen. Cene so šle spet nazaj. — Na francoskem trgu je bilo nekaj povpraševanja po polfabrikatih, kar je bilo v zvezi s štrajkom v Belgiji. — V Belgiji je trajala prejšnja negotovost naprej in se je nakupovalo le najpotrebnejše blago. Na Nemškem so malo več ku-

povali, a producenti s cenami še zmeraj niso bili zadovoljni. Upali so pa, da bo trajalo zboljšanje naprej. Tudi češkoslovaški trg je bil v prvem julijskem tednu zadovoljen, denarni trg si je opomogel, ameriški kapital se je začel zanimati za Češkoslovaško.

V sredi julija so prihajala poročila o ameriškem kovinskem trgu; produkcija jekla je znašala 63% kapacitete, lani ob istem času pa 48. — Na evropskem trgu se razmere niso spremenile. Nemško-francoska pogajanja so odgodili do 15. septembra, nastale so težkoče principiellnega značaja in se vprašanje ne bo še tako hitro rešilo. Evropskega kartela še ne bo tako kmalu. Na razvoj kupčije je neugodno vplival finančno-politični položaj na Francoskem, ki ni dopustil pomirjenja v gospodarskem življenju Evrope. Cene okoli 15. julija: železo v palicah 5/14, valjana žica 6—6/5, surova pločevina 6/15 do 6/17, srednja 8/5 do 8/10, fina

12/5 do 12/10. — Angleži so se pritoževali nad visokimi davki in tarifami, industrija je storila svojo dolžnost in že več let znižuje komponente produkcijskih stroškov; sedaj naj pa država omogoči v tem težavnem položaju industriji konkurenčni boj. Produkcija so spet omajali, a je bilo še zmeraj preveč. — Francoski kovinski trg je bil zelo rezerviran, čemur se ni čuditi. Eksport je bil precej nezadovoljiv, boljše je bilo povpraševanje po hematitu. Boj med producenti in delavci ter poročila o svetovnem železnem trgu so se poznala tudi na belgijskem trgu. Samo jeklo je bilo zadovoljivo. Cene sredi julija: železo v palicah 580—590, tračnice 600, surova pločevina 685—700, srednja 735—750, fina 940 do 1125. Nemški trg je bil miren in se ni poslabšal. Cene: železo v palicah 130 do 135 zlatih mark, valjana žica 135—143, surova pločevina 135—145, srednja 160 do 165, fina 175—185. Češkoslovaški domači trg se ni spremenil, v eksportu se kovinska industrija zelo trudi in ima tudi uspehe, zlasti na Balkanu.

Poročila okoli 25. julija govorijo o Ameriki in pravijo, da v prihodnjih mesecih kapaciteta jeklene produkcije ne bo padla pod 60%. Cene se dobro držijo, čeprav so nekoliko neredne. V Evropi spet nobene spremembe, a je upanje v bodočnost veliko, politični položaj se optimistično presoja. Na Angleškem se bori kovinska industrija še zmeraj s težkočami. Primerjanje med angleško in nemško industrijo napram lanskemu letu izpade v prilog Nemčiji, čeprav razmere tudi tam niso sijajne. Saj je samo eksport nemških železnih in jeklenih fabrikatov še enkrat tako velik, kakor je bil lani. Cene okoli 25. julija: železo v palicah 5/10—5/15, valjana žica 6/3—6/6, surova pločevina 6/17—7, srednja 7/10 do 7/15, fina 8/15—9. — Povpraševanje na francoskem trgu je zelo omejeno, denarja ni, položaj železnice je neugoden, tarife se bodo spet zvišale. Eksport je pa boljši, ker se frank zmeraj menja. Cene: surovo železo št. 3 345, hematit 410 do 420, železo v palicah 630—650, surova pločevina 770, srednja 870, fina 1060. — V Belgiji se je položaj poostiril, v eksportu nastopa huda nemška konkurenca. Nemška kovinska industrija je rezervirana, novih naročil je premalo, cene se pa držijo: železo v palicah 130—135, valjana žica 135—145, surova pločevina 135 do 145, srednja 160—165, fina 170—175! V Avstriji je glede carine hud boj med producenti in trgovci.

TA MLADA DAMA

lahko nese po pranju svojega že tako velikega stička domov, saj pere s terpentinovim „GAZELA“-milom, katero ji prihrani ves trud.

Poizkusite tudi Vi z „GAZELA“-milom.

Obvestilo in zahvala.

Častiva se obveščati cenjeno prebivalstvo Ljubljane in potujoče občinstvo, da sva **z današnjim dnem prevzela**

restavracijo na glavnem kolodvoru v Ljubljani

katero bodeva vodila po dolgoletnih skušnjah v kolodvorski restavraciji v Celju ter tudi na svojem novem mestu skrbela zadovoljiti cenjene goste s priznano prvovrstno kuhinjo, pristnimi domačimi in tujimi vini po zmernih cenah ter s prijazno, pošteno in točno postrežbo pridobiti si zaupanje.

Ob tej priliki se iskreno zahvaljujeva vsem dragim gostom v Celju in okolici za ljubezniv poset.

Priporočava se prijazni naklonjenosti z vsem spoštovanjem

Josip in Marija Majdič.

Originalne potrebščine za OPALOGRAPH (Fixat, Preservat)

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in tehničnih strojev. Barvne trakove — Carbon — indigo — povoščen papir — kopirni hektografični zvitki. **Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.**

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome

za nealkoholne pijače vsch vrst

Koncentrirani sadni eteri

za aromatiziranje kandilov in sladčič

PRAVI MALINOVEC

Sadni grog (Punsch)

= Limonov sok =

priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul. 13

!! Zahtevajte cenike !!

Kolesa in šivalne stroje kupujte edino le pri

Josip Petelinc-u

znamko

Ortznier, Phönix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezanju je brezplačen.

Na veliko! Na malo!

Veletrgovina

kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga

sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba! **Zahtevajte cenike!**

Kupujte samo pri **JOSIP PETELINC-U** LJUBLJANA

otroške majce, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišeča mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

- - - Širite in naročajte „TRGOVSKI LIST“! - - -